

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/244
KARAR NO : 2021/253
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: 4250 sayılı spirto ve spirtolu çkiler nhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin be inci fıkrasına aykırılık nedeniyle, aynı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrası (e) bendi uyarınca verilen idari para cezasına kar ı yapılan itirazın, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : M.B.
Vekili : Av. K.I.
Davalı : Tarım ve Orman Bakanlığı
Vekili : Av. Y.K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Tarım ve Orman Bakanlığı 1 Tütün ve Alkol Dairesi Ba kanlı ının 24/10/2019 tarihli ve ...03.03-E.3257664 sayılı idari yaptırım karar tutana ı ile, Gölhisar İlçe Emniyet Müdürlü ü ekiplerince 12/10/2019 tarihinde yapılan denetimler sırasında, davacıya ait Çevre Yolu Tekel Bayii isimli i yerinde saat 23.45 sıralarında alkollü içki satıldı ının tespit edildi inden bahisle, davacı adına 4250 sayılı spirto ve spirtolu çkiler nhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin be inci fıkrasına aykırılık nedeniyle 7. maddesinin birinci fıkrası (e) bendi ile 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin be inci fıkrasının (k) bendi uyarınca 52.060 TL idari para cezası verilm i , 22/11/2019 tarihli ve ...03.03-E.3610589 sayılı idari para cezası tebligatı ile davacıya bildirilm i tir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine ba vuruda bulunmu tur.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

3. Gölhisar Sulh Ceza Hâkimli i 22/10/2020 tarihli ve D. .No.2019/429 sayılı **kararı** ile, ba vurunun 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle yapıldı ı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildi i üzere, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ının belirtildi i, 4733 sayılı Kanun'un 8/10. maddesinde de bu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına kar ı açılacak davalarda idari yargı yerinin görevli oldu unun belirtildi i gerekçesiyle görevsizlik kararı vermi , davacı vekilince yapılan itiraz, Burdur Sulh Ceza Hakimli inin 23/11/2020 tarihli ve D. No.2020/2731 sayılı kararı ile, davalı idare vekilince yapılan itiraz 07/01/2021 tarihli ve D. No. 2021/21 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilm i tir.

4. Davacı, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmış tır.

B. dari Yargıda

5. Isparta dâre Mahkemesi, dava konusu idari tesis eden idarenin bulunduğu yerdeki Ankara dâre Mahkemesinin yetkili olduğu gerekçesiyle davanın yetki yönünden reddine karar vermiş, dava dosyası Ankara dâre Mahkemesine gönderilmiş tır.

6. **Ankara 15. dâre Mahkemesi 10/03/2021 tarihli ve E.2021/133 sayılı kararı** ile, dava konusu idari para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olması ve anılan Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması, dava konusu idari para cezasının dayanağı olan 4250 sayılı Kanun'da *Kanun Yoluna* ilişkin özel bir hükmün olmaması nedeniyle, bakılmakta olan Uyuşmazlıkta ilişkin görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri dikkate alınacağından, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesi uyarınca adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kurulu ve Uyuşmazlık Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiş tır.

III. LG L HUKUK

7. 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

“Alkollü içkiler, otomatik satış makineleri ile satılamaz, her nevi oyun makineleri veya farklı yöntemlerle oyun ve bahse konu edilemez. Bu ürünler basın ve yayın yoluyla tüketicilere satılamaz ve posta ile satış yöntemi kullanılarak gönderilemez. Alkollü içkiler, 22:00 ila 06:00 saatleri arasında perakende olarak satılamaz.”

8. “Cezalar” başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde;

“Bu Kanunun 6ncı maddesinin;

e) Beşinci fıkrasındaki yasaklara aykırı hareket edenlere, 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendinde öngörülen,

idari para cezası verilir.” denilmekte iken;

9. “e) Beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerindeki yasaklara aykırı hareket edenlere, 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendinde öngörülen” ekinde yeniden düzenlenerek maddeye eklenen (f) bendi de şöyledir:

“f) (Ek:28/10/2020-7255/1 md.) Beşinci fıkrasının üçüncü cümlesindeki yasa dışı aykırı hareket edenlere, altmış beş bin Türk Lirasından üç yüz yirmi bin Türk Lirasına kadar, idari para cezası verilir.”

10. 4733 sayılı Kanun'un "Cezai hükümler" başlıklı 8. maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendi şöyledir:

"Tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan gerekli izinleri alarak veya almadan mal veya hizmet üreten, i leyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişiler ile ilgili yazılı idarî yaptırımlar uygulanır:

.....

k) Tütün mamulleri veya alkollü içkilerin, etil alkol, metanol, makaron, sarmalık kıyılmış tütünün ve yaprak sigara kâğıdının tüketicilere satılması; internet, televizyon, faks ve telefon gibi elektronik ticaret araçları ya da posta ile sipariş yöntemi kullanarak yapmak üzere satış sistemi kuran veya faaliyette bulunanlara yirmi bin Yeni Türk Lirasından yüz bin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. (Ek ikinci cümle: 13/2/2011-6111/175 md.) Satışın internet ortamında yapılması halinde, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla Lenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda öngörülen usullere göre erişimin engellenmesine karar verilir ve bu karar hakkında da anılan Kanun hükümleri uygulanır."

11. Maddenin onuncu fıkrası ve devamı ise şöyledir:

"Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."

12. Öte yandan; 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 06/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;

a) idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır";

13. Kanun'un "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası ise şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

14. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Damı tay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

16. Dava, 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin be inci fıkrasına aykırılık nedeniyle 7. maddesinin birinci fıkrası (e) bendi ve 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin be inci fıkrasının (k) bendi uyarınca verilen 52.060 TL idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmış tır.

17. Olayda, davanın, saat 23.45 sıralarında alkollü içki satıldı ı ileri sürülerek verilen idari para cezasının iptaline ili kin olarak açıldı ı, bu eylemin 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin be inci fıkrasıyla yasaklandı ı, ne tutarda idari para cezası verilece inin ise, olay tarihinde yürürlükte olan kural uyarınca 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin be inci fıkrasının (k) bendinde düzenlendi i, bu durumda davaya konu idari para cezasına dayanak olan Kanun'un 4250 sayılı Kanun oldu u ve olay tarihi itibarıyla 4250 sayılı Kanun'da da idari para cezalarına kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemenin yer almadı ı açık olup, 4250 sayılı Kanun'da daha sonra yapılan de i iklikle ilgili maddenin ilgili cümlesinde yer alan yasa a uygulanacak olan idari yaptırımın da düzenlendi i anla ılmış tır.

18. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı anla ılmaktadır.

19. Görev kuralları kamu düzenine ili kin oldu undan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak do mayaca ı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmi e de etkili olaca ı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

20. Davanın açıldı ı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmi ise, (davanın açıldı ı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekece i; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, de i ikli in yürürlü e girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanaca ına dair intikal hükümlerinin varlı ı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyece i açıktır.

21. Di er taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış , bu sırada yapılan bir kanun de i ikli i ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmi ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

22. ncelenen uyu mazlıkta, öngörülen idari para cezasının 4250 sayılı Kanun uyarınca verildi i ve 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, 4250 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmedi i anlaşılmı tır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı belirtildi inden, idari para cezasına kar ı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 15. dare Mahkemesince yapılan ba vurunun kabulü ile Gölhisar Sulh Ceza Hâkimli inin 22/10/2020 tarihli ve D. .No.2019/429 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Ankara 15. dare Mahkemesince yapılan BA VURUNUN KABULÜ ile Gölhisar Sulh Ceza Hâkimli inin 22/10/2020 tarihli ve D. .No.2019/429 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

03/05/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN